

สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

Performance Of School Administrators That Affects The School Effectiveness

Under The Secondary Educational Service Area Office 20

วัชพงษ์ อุยวงศ์*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์**

ดร.สุรพล บุญมีทองอยู่***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน 2) เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารและประสิทธิผลโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ 4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ 5) หาแนวทางการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 355 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 63 คน และครูผู้สอน จำนวน 292 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลโรงเรียน ทั้งฉบับ มีค่าอำนาจจำแนก มีค่า .25 ถึง .93 ความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าอำนาจจำแนก .25 ถึง .96 ความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ด้านประสิทธิผลโรงเรียนมีค่าอำนาจจำแนก .25 ถึง .93 ความความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples สถิติทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOWA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ประสิทธิผลโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความสัมพันธ์ของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน พบว่า ตัวแปรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (x23) การมีวิสัยทัศน์ (x24) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (x11)
6. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน มีจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย

คำสำคัญ : สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน, ประสิทธิผลโรงเรียน

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองแขงวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

6.1 แนวทางพัฒนา สมรรถนะประจำสายงาน มี 2 ด้าน ได้แก่

6.1.1 การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ควรส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง

6.2 แนวทางพัฒนา สมรรถนะหลัก มีจำนวน 1 ด้าน ได้แก่

6.2.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ควรมีการจัดทำคู่มือพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ เพื่อเพิ่มความสำเร็จของงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการนิเทศกำกับ ติดตามส่งเสริม สนับสนุน

6.2.2 การมีวิสัยทัศน์ ควรเป็นผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นภาพของความสำเร็จ

ABSTRACT

The purposes of this research were to : 1) The study of the performance of school administrators that affects the school effectiveness. 2) The compare performance of school administrators and school effectiveness. 3) The study relationship. 4) The study power of prophecy 5) The development. The samples used in the research were school administrators and teachers, years in 2560 about 355 people. The classified as 63 school administrators and 292 teachers. The instruments used to collect data the questionnaire about the performance of school administrators and school effectiveness. The value of the discriminative power ranged from .25 to .93, confidence equal .98. When considering each aspect the performance of school administrators had a discriminative power of .25 to 96, confidence equal .97. The school effectiveness has a discriminative power of .25 to .93, confidence equal .95. The statistics used foe data analysis were mean, standard deviation, t-test (Independent Samples), F-test (One-Way ANOVA), Pearson Product-Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings were as follows;

1. The performance of school administrators and school effectiveness, as a whole and each aspect were at a high level.
2. The performance of school administrators by school administrators and teachers with different working position, school sizes, and work experience. as a whole were different at a statistical significance at the .01 level.
3. The school effectiveness, by school administrators and teachers with different working position, school sizes, and work experience. as a whole were different at a statistical significance at the .01 level.
4. The relationship performance of school administrators that affects the school effectiveness, by school administrators and teachers as a whole had a positive relationship at the statistical significance at the .01 level.
5. The school effectiveness there are 3 aspects that can the power of prophecy the school effectiveness. The statistical significance at the .01 level aspects: The development of personnel (x23), the Vision (x24), The aim of achievement (x11).

6. The development performance of school administrators that affects the school effectiveness has three aspects.

6.1 The development core competencies there are 1 aspects:

6.1.1 The aim of achievement, should develop a core management competency development guide has new innovations are used to increase the success of the work.

6.2 The development performance field of work there are 2 aspects:

6.2.1 The development of personnel, should encourage self-development personnel. With a variety of methods and supervise, monitor, support the development of personnel of the organization.

6.2.2 The vision, should be leaders in defining vision and use the participation process of all parties. This is a picture of success.

Keywords: Performance Of School Administrators, School Effectiveness

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาทำให้พลเมืองของประเทศเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ อันจะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและประเทศชาติ ดังนั้น ประเทศใดที่ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึง ประเทศนั้นย่อมมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม การศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (วานิชย์ สาขามุละ, 2549, หน้า 1)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ได้ทำการรณรงค์เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาอย่างเร่งด่วนที่เป็นรูปธรรมให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน มีการเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็น เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จควบคู่ไปกับการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายสู่ความสำเร็จของการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เป็น 3 เสาหลัก และ 4 ใหม่ คือ เป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา และนโยบายหลัก 4 ใหม่ ได้แก่ ประเด็นหลักที่ 1 กระบวนการเรียนรู้ใหม่ พัฒนาผู้เรียนมีทักษะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งปรับหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนการสอนและประเมินผลรูปแบบใหม่ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนตลอดชีวิต ประเด็นหลักที่ 2 ครูยุคใหม่ ครูพันธุ์ใหม่ ครูสาขาขาดแคลน พัฒนาทักษะครูด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษา ต่างประเทศอื่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ครอบคลุมถึงครูทุกระดับทุกประเภท เร่งรัดผลิตครูพันธุ์ใหม่ รวมทั้งเร่งผลิตครูสาขาขาดแคลน และครูวิชาชีพด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประเด็นหลักที่ 3 สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ สนับสนุนโรงเรียนดีประจำตำบล อำเภอ จังหวัด และพัฒนาคุณภาพด้วยระบบเครือข่าย สร้างโอกาสการเข้าถึงมาตรฐานการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เท่าเทียมกันทั้งประเทศและมีข้อตกลงอย่างเป็นทางการ (MOU) ระหว่างผู้บริหาร ครู เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย ประเด็นหลักที่ 4 การบริหารจัดการใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพและลดความสูญเปล่าของโรงเรียนขนาดเล็กด้วยมาตรการที่เหมาะสม สร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, หน้า 36-39)

การบริหารสถานศึกษา มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน การบริหารโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศที่สำคัญยิ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมากมาย หากการจัดการบริหารงานในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของโรงเรียนคือ นักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศย่อมล่าช้าตามไปด้วย ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา การบริหารโรงเรียนตามนโยบายของรัฐ เป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหาร งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 57)

การที่ผู้บริหารโรงเรียน จะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้นั้นจะต้องอาศัย ทั้งความรู้ความสามารถของตนและตัวบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้สามารถทำงานจนสำเร็จตามความคาดหวังที่ตั้งไว้ โดยคุณลักษณะที่อ้างถึงเหล่านี้เกิดหลอมรวมกลายเป็นสมรรถนะของตัวบุคคลขึ้นได้ ดังนั้นจะเห็นว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ที่เป็นผลมาจากความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ (อารีวรรณ น้อยดี, 2553, หน้า 15) โดยมุ่งหวังให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงมีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนสมรรถนะของผู้บริหารเป็นความสามารถทางการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้สมรรถนะตามกรอบแนวคิดการกำหนดสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะเจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1) สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 1.1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 1.2) การบริการที่ดี 1.3) การบริหารตนเอง 1.4) การทำงานเป็นทีม และ 2) สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 2.1) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ 2.2) การสื่อสารและการจูงใจ 2.3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 2.4) การมีวิสัยทัศน์ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2548, หน้า 2) นับเป็นบทบาทสำคัญในการบริหาร และจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีศักยภาพ สมรรถภาพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ตลอดจนความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมาย (ภูวิศา ชูธัญญา, 2556, หน้า 3)

ด้วยความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิผลด้านการจัดการศึกษา และต้องการยกผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรศึกษาอย่างยิ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรในการบริหารงานโรงเรียน และใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน และพัฒนาบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นข้อมูลในการบริหารโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. ประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

4. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

5. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

6. แนวทางพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

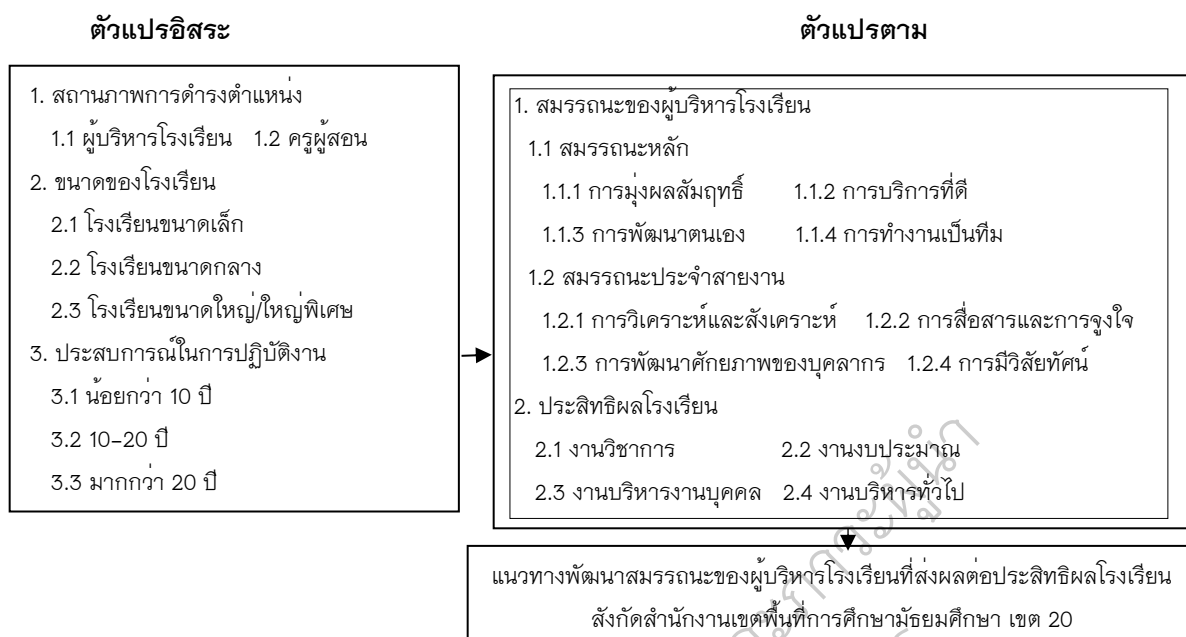
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

5. เพื่อหาอำนาจพยากรณ์สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

6. เพื่อหาแนวทางพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 การศึกษา 2560 จำนวน 3,000 คน จาก 63 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 163 คน และผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 2,837 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2560 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง 341 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนโรงเรียน 63 โรงเรียน โดยจำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 32 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 32 คน และครูผู้สอน โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 64 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 20 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 20 คน และครูผู้สอน โรงเรียนละ 7 คน จำนวน 140 คน โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ จำนวน 11 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 11 คน และครูผู้สอน โรงเรียนละ 8 คน จำนวน 88 คน รวมเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 63 คน ครูผู้สอน จำนวน 292 คน จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 355 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัย และใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามใช้สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ในการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง 355 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมได้กำหนดวันส่งคืน
2. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และแบบสอบถามกลับคืนมา 355 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ การหาอำนาจจำแนก ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน การค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน 1) นำเสนอในรูปคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ใช้สถิติ F-test ชนิด (One-Way ANOVA) 3) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน 4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ใช้สถิติในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ Stepwise

สรุปผลการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ประสิทธิผลโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความสัมพันธ์ของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน พบว่า ตัวแปรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (x23) การมีวิสัยทัศน์ (x24) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (x11) เขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบ $Y' = 0.885 + 0.508 X_{23} + 0.333 X_{24} + 0.105 X_{11}$ เขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z' = 0.567 Z_{X_{23}} + 0.329 Z_{X_{24}} + 0.106 Z_{X_{11}}$
6. แนวทางพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน มีจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย
 - 6.1 แนวทางพัฒนา สมรรถนะหลัก มีจำนวน 1 ด้าน ได้แก่
 - 6.1.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดทำคู่มือพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ เพื่อเพิ่มความสำเร็จของงาน
 - 6.2 แนวทางพัฒนา สมรรถนะประจำสายงาน มี 2 ด้าน ได้แก่
 - 6.2.1 การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีกรณีศึกษา กำกับ ติดตามส่งเสริม สนับสนุน ในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของหน่วยงาน

6.2.2 การมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจกว้างไกล และครอบคลุมทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นภาพของความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธีรภัทร แส่นอามาตย์ (2552, หน้า 69) ได้ศึกษาสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และเขต 2 พบว่า การรับรู้สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธำรัตน์ กลิ่นีย์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธีรภัทร แส่นอามาตย์ (2552, หน้า 69) ได้ศึกษาสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาคุณภาพบุคลากร และด้านการบริการที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีการรับรู้สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ประสิทธิภาพโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิตติพร จิตตรี (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการ และวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความสัมพันธ์ของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน พบว่า ตัวแปรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเชมสมร โขงศรี (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัย พบว่า เมื่อใช้การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มีกลุ่มตัวแปร 4 ตัวที่มีนัยสำคัญของการพยากรณ์ การบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหาร งานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (X6) ด้านครูผู้สอน(X4)

ด้านความพร้อมของอาคารสถานที่ (X2) ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน (X1) โดยกลุ่มตัวแปรเหล่านี้มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 66.70

5. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (x23) การมีวิสัยทัศน์ (x24) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (x11) เขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบ $Y' = 0.885 + 0.508 X_{23} + 0.333 X_{24} + 0.105 X_{11}$ เขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z' = 0.567 Z_{X_{23}} + 0.329 Z_{X_{24}} + 0.106 Z_{X_{11}}$ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิรัตน์ พงษ์มิตร (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัย การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหาร ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นตัวพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตร (X6) ปัจจัยด้านทรัพยากร (X5) ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X1) ปัจจัยด้านนักเรียน (X3) และปัจจัยด้านครูผู้สอน (X2) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .882 สามารถร่วมพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้ร้อยละ 77.80

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีจำนวน 3 ด้าน โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร หมายถึง ความสามารถในการให้คำปรึกษา และช่วยแก้ปัญหาให้แก่เพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสเพื่อนร่วมงานได้พัฒนา ในรูปแบบต่างๆ รองลงมาคือ การมีวิสัยทัศน์ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามลำดับ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนด้านดังกล่าว เพื่อให้ประสิทธิผลโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ในด้านสมรรถนะหลัก คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาตนเอง การบริการที่ดี การทำงานเป็นทีม ตามลำดับ ส่วนด้านสมรรถนะประจำสายงาน คือ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การสื่อสารและการจูงใจ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ และการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลควรมีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเสริมสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน เพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรนำสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เชษมสร โข่งศรี. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- จิตติพร จิตตรี. (2557). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ธารีรัตน์ กลยนิษฐ์. (2556). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีรภัทร แสนอามาตย์. (2552). *สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองบัวลำภู เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลเย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยการศึกษาเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภูวิศา ชูัญญะ. (2556). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายกรู๊ป* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วานิชย์ สาขามุละ. (2549). *ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิรัตน์ พงษ์มิตร. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานการสังเคราะห์สภาวะการณ์และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- อารีวรรณ น้อยดี. (2553). *การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.